7/20916

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan
591

11.15./2007

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 19/03/2007 tarihli ve A.01.0.GNS. 0.10.00.02-7/20916-30074/67802 sayılı yazı,
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü ifadeli, 22/03/2007 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/106-562-7/1305 sayılı yazı,
c) 11/04/2007 tarihli ve 432 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde Başbakanlığa gönderilen ve ilgi (b) yazı ile Bakanlığımızca cevaplandırılması tensip olunan, İzmir Milletvekili Erdal Karademir tarafından Sayın Başbakan'a yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/20916 Esas No.lu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (c) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Fahri KASIRGA
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (2 adet)

DAĞITIM:
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

7/20916

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

.../.../2007

Sayın Erdal KARADEMİR
İzmir Milletvekili
T.B.M.M.

Sayın Başbakan'a yöneltilip, Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılması tensip olunan 7/20916 Esas No.lu yazılı soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

Sakarya 1. ve 2. Ağır Ceza Mahkemelerine depremin ardından açılan davalardan; bir kısmının suç unsuru oluşmadığından beraat kararıyla sonuçlandığı;

3 davanın zamanaşımına uğradığı;

31 sanık hakkında mahkûmiyet kararı verildiği; mahkûm olan sanıklardan 4 kişi hakkında 1 yıl 3 ay hapis ve 50,00 YTL adlî para cezası; 3 kişi hakkında 1 yıl 8 ay hapis ve 50,00 YTL adlî para cezası; 5 kişi hakkında 1 yıl hapis ve 60,00 YTL adlî para cezası; 4 kişi hakkında 10 ay ağır hapis ve 50,00 YTL adlî para cezası; 4 kişi hakkında 600,00 YTL adlî para cezası; 5 kişi hakkında 10 ay hapis ve 50.000.000.TL ağır para cezası; 2 kişi hakkında 1 yıl 3 ay hapis ve 50.000.000.TL ağır para cezası verildiği;

Kamu binalarının yıkılmasından dolayı açılan davalardan zamanaşımına uğrayan olmadığı;

Yakalanamadığı veya bulunamadığı gerekçesiyle haklarında zamanaşımı kararı verilen davanın bulunmadığı;

Sakarya Cumhuriyet Başsavcılığının 11/04/2007 tarihli ve 1532 Bakanlık Muh. Sayılı yazılarıyla;

Kocaeli 1. ve 2. Ağır Ceza Mahkemelerine depremin ardından 993 dava açıldığı;

532 davanın zamanaşımına uğradığı;

223 davanın 4616 sayılı 23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanun gereğince kesin hükme bağlanmasının ertelendiği;

70 davanın beraat kararıyla, 108 davanın birleştirme kararıyla, 60 davanın ise mahkûmiyet kararıyla sonuçlandığı;

103 sanık hakkında mahkûmiyet kararı verildiği; mahkûm olan sanıklardan 12 kişi hakkında 10 ay hapis ve 50,00 YTL adlî para cezası; 20 kişi hakkında 1 yıl 3 ay hapis ve 50,00 YTL adlî para cezası; 20 kişi hakkında 1 yıl 8 ay hapis ve 50,00 YTL adlî para cezası; 10 kişi hakkında 2 yıl 6 ay hapis ve 50,00 YTL adlî para cezası; 14 kişi hakkında 1 yıl hapis ve 60,00YTL adlî para cezası; 13 kişi hakkında 2 yıl hapis ve 60,00 YTL adlî para cezası; 9 kişi hakkında 3 yıl hapis ve 60,00 YTL adlî para cezası; 1 kişi hakkında 4 yıl hapis ve 60,00 YTL adlî para cezası; 4 kişi hakkında 5 yıl hapis ve 60,00 YTL adlî para cezası verildiği;

Kocaeli Cumhuriyet Başsavcılığının 13/04/2007 tarihli ve 1800 Bakanlık Muh. Sayılı yazılarıyla;

Düzce Ağır Ceza Mahkemesine açılan davalardan 66 davanın mahkûmiyet, 71 davanın beraat, 26 davanın zamanaşımı nedeniyle ortadan kaldırma kararıyla sonuçlandığı; mahkûmiyet kararı verilen 170 sanığın herbiri hakkında 10 ay hapis ve 50,00 YTL adlî para cezası verildiği;

Kamu binalarının yıkılmasından dolayı açılan dava ile yakalanamadığı veya bulunamadığı gerekçesiyle haklarında zamanaşımı kararı verilen dava bulunmadığı;

Düzce 1. Asliye Ceza Mahkemesine açılan 151 dava sonunda hakkında mahkûmiyet kararı verilen 216 sanığın 74.000.000.TL ağır para cezasıyla cezalandırıldığı ve cezalarının

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

.../.../2007

ertelendiği; bir kısım sanıklar hakkında beraat kararı verildiği; zamanaşımına uğrayan davanın bulunmadığı;

Düzce 2. Asliye Ceza Mahkemesine açılan 248 adet davadan;

9 davanın mahkûmiyet; 237 davanın beraat; 2 davanın ise sanığı yakalanamadığı veya bulunamadığı gerekçesiyle zamanaşımı kararıyla sonuçlandığı;

Gölyaka Asliye Ceza Mahkemesine açılan 9 adet davadan;

3 davanın delil yetersizliğinden, 3 davanın suç sabit olmadığından beraat kararıyla; 3 davanın mahkûmiyet kararıyla sonuçlandığı; mahkûmiyet kararı verilen 5 sanıktan 2 kişinin 100,00 YTL ağır para cezası; 2 kişinin 480,00 YTL ağır para cezası, 1 kişinin ise 40,00 YTL ağır para cezası ile cezalandırıldıkları;

Kamu binalarının yıkılmasından dolayı açılan davalardan zamanaşımına uğrayan olmadığı;

Yakalanamadığı veya bulunamadığı gerekçesiyle haklarında zamanaşımı kararı verilen davanın bulunmadığı;

Düzce Cumhuriyet Başsavcılığının 16/04/2007 tarihli ve 1143 Bakanlık Muh. sayılı yazılarıyla;

Bildirilmiştir.

Bakanlığımızca, yargının etkinlik ve verimliliğinin artırılması ve mevcut mahkeme sayılarının gözden geçirilmesi çalışmalarının sürekli olarak yapıldığı; depremden kaynaklanan davalara bakacak ihtisas mahkemelerinin kurulmasına yönelik bir talep gelmediği gibi bu yönde herhangi bir çalışmamızın bulunmadığı, Bakanlığımız kayıtlarından anlaşılmıştır.

Zamanaşımı ile ilgili olarak;

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun;

"Dava zamanaşımı" başlıklı 66. maddesinde; *"(1) Kanunda başka türlü yazılmış olan haller dışında kamu davası;*

a) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda otuz yıl,

b) Müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda yirmibeş yıl,

c) Yirmi yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasını gerektiren suçlarda yirmi yıl,

d) Beş yıldan fazla ve yirmi yıldan az hapis cezasını gerektiren suçlarda onbeş yıl,

e) Beş yıldan fazla olmamak üzere hapis veya adlî para cezasını gerektiren suçlarda sekiz yıl,

Geçmesiyle düşer.

(2) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanlar hakkında, bu sürelerin yarısının; onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında ise, üçte ikisinin geçmesiyle kamu davası düşer.

(3) Dava zamanaşımı süresinin belirlenmesinde dosyadaki mevcut deliller itibarıyla suçun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli halleri de göz önünde bulundurulur.

(4) Yukarıdaki fıkralarda yer alan sürelerin belirlenmesinde suçun kanunda yer alan cezasının yukarı sınırı göz önünde bulundurulur; seçimlik cezaları gerektiren suçlarda zamanaşımı bakımından hapis cezası esas alınır.

(5) Aynı fiilden dolayı tekrar yargılamayı gerektiren hallerde, mahkemece bu hususlaki talebin kabul edildiği tarihten itibaren fiile ilişkin zamanaşımı süresi yeni baştan işlemeye başlar.

(6) Zamanaşımı, tamamlanmış suçlarda suçun işlendiği günden, teşebbüs halinde kalan suçlarda son hareketin yapıldığı günden, kesintisiz suçlarda kesintinin gerçekleştiği ve

zincirleme suçlarda son suçun işlendiği günden, çocuklara karşı üstsoy veya bunlar üzerinde hüküm ve nüfuzu olan kimseler tarafından işlenen suçlarda çocuğun onsekiz yaşını bitirdiği günden itibaren işlemeye başlar.

(7) Bu Kanunun İkinci Kitabının Dördüncü Kısmında yazılı ağırlaştırılmış müebbet veya müebbet veya on yıldan fazla hapis cezalarını gerektiren suçların yurt dışında işlenmesi halinde dava zamanaşımı uygulanmaz.";

"Dava zamanaşımı süresinin durması veya kesilmesi" başlıklı 67. maddesinde;

"(1) Soruşturma ve kovuşturma yapılmasının, izin veya karar alınması veya diğer bir mercide çözülmesi gereken bir meselenin sonucuna bağlı bulunduğu hallerde; izin veya kararın alınmasına veya meselenin çözümüne veya kanun gereğince hakkında kaçak olduğu hususunda karar verilmiş olan suç faili hakkında bu karar kaldırılıncaya kadar dava zamanaşımı durur.

(2) Bir suçla ilgili olarak;

a) Şüpheli veya sanıklardan birinin savcı huzurunda ifadesinin alınması veya sorguya çekilmesi,

b) Şüpheli veya sanıklardan biri hakkında tutuklama kararının verilmesi,

c) Suçla ilgili olarak iddianame düzenlenmesi,

d) Sanıklardan bir kısmı hakkında da olsa, mahkûmiyet kararı verilmesi,

Halinde, dava zamanaşımı kesilir.

(3) Dava zamanaşımı kesildiğinde, zamanaşımı süresi yeniden işlemeye başlar. Dava zamanaşımını kesen birden fazla nedenin bulunması halinde, zamanaşımı süresi son kesme nedeninin gerçekleştiği tarihten itibaren yeniden işlemeye başlar.

(4) Kesilme halinde, zamanaşımı süresi ilgili suça ilişkin olarak Kanunda belirlenen sürenin en fazla yarısına kadar uzar."

"Ceza zamanaşımı" başlıklı 68. maddesinde; *"(1) Bu maddede yazılı cezalar aşağıdaki sürelerin geçmesiyle infaz edilmez:*

a) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarında kırk yıl.

b) Müebbet hapis cezalarında otuz yıl.

c) Yirmi yıl ve daha fazla süreli hapis cezalarında yirmidört yıl.

d) Beş yıldan fazla hapis cezalarında yirmi yıl.

e) Beş yıla kadar hapis ve adlî para cezalarında on yıl.

(2) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanlar hakkında, bu sürelerin yarısının; onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında ise, üçte ikisinin geçmesiyle ceza infaz edilmez.

(3) Bu Kanunun İkinci Kitabının Dördüncü Kısmında yazılı yurt dışında işlenmiş suçlar dolayısıyla verilmiş ağırlaştırılmış müebbet hapis veya müebbet hapis veya on yıldan fazla hapis cezalarında zamanaşımı uygulanmaz.

(4) Türleri başka başka cezaları içeren hükümler, en ağır ceza için konulan sürenin geçmesiyle infaz edilmez.

(5) Ceza zamanaşımı, hükmün kesinleştiği veya infazın herhangi bir suretle kesintiye uğradığı günden itibaren işlemeye başlar ve kalan ceza miktarı esas alınarak süre hesaplanır.";

"Ceza zamanaşımı ve hak yoksunlukları" başlıklı 69. maddesinde; *"(1) Cezaya bağlı olan veya hükümde belirtilen hak yoksunluklarının süresi ceza zamanaşımı doluncaya kadar devam eder.";*

7/20916

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

.../.../2007

"Müsaderede zamanaşımı" başlıklı 70. maddesinde; *"(1) Müsadereye ilişkin hüküm, kesinleşmeden itibaren yirmi yıl geçtikten sonra infaz edilmez.";*

"Ceza zamanaşımının kesilmesi" başlıklı 71. maddesinde; *"(1) Mahkûmiyet hükmünün infazı için yetkili merci tarafından hükümlüye kanuna göre yapılan tebligat veya bu maksatla hükümlünün yakalanması ceza zamanaşımını keser.*

(2) Bir suçtan dolayı mahkûm olan kimse üst sınırı iki yıldan fazla hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suç işlediği takdirde, ceza zamanaşımı kesilir.";

"Zamanaşımının hesabı ve uygulanması" başlıklı 72. maddesinde; *"(1) Dava ve ceza zamanaşımı süreleri gün, ay ve yıl hesabıyla belirlenir. Bir gün, yirmidört saat; bir ay, otuz gündür. Yıl, resmi takvime göre hesap edilir.*

(2) Dava ve ceza zamanaşımı re'sen uygulanır ve bundan şüpheli, sanık ve hükümlü vazgeçemezler.";

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

"Bir suçun işlendiğini öğrenen Cumhuriyet savcısının görevi" başlıklı 160. maddesinde; *"(1) Cumhuriyet savcısı, ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hâli öğrenir öğrenmez kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlar.*

(2) Cumhuriyet savcısı, maddî gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, emrindeki adlî kolluk görevlileri marifetiyle, şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına almakla ve şüphelinin haklarını korumakla yükümlüdür.";

"Bilgi isteme" başlıklı 332. maddesinde; *"(1) Suçların soruşturma ve kovuşturması sırasında Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından yazılı olarak istenilen bilgilere on gün içinde cevap verilmesi zorunludur. Eğer bu süre içinde istenen bilgilerin verilmesi imkânsız ise, sebebi ve en geç hangi tarihte cevap verilebileceği aynı süre içinde bildirilir.*

(2) Bilgi istenen yazıda yukarıdaki fıkra hükmü ile buna aykırı hareket etmenin Türk Ceza Kanununun 257 nci maddesine aykırılık oluşturabileceği yazılır. Bu durumda haklarında kamu davasının açılması, izin veya karar alınmasına bağlı bulunan kişiler hakkında, yasama dokunulmazlığı saklı kalmak üzere, doğrudan soruşturma yapılır.";

Hükümleri uyarınca, bir suçun işlendiğinin öğrenilmesinden itibaren, suç faillerinin yakalanması, yargı organları önüne çıkarılması, adil yargılama ve insan haklarına saygı ilkesi çerçevesinde yargılamanın makul süre içinde sonuçlandırılarak hak edilen cezanın verilmesi ve kesinleşen mahkumiyet hükümlerinin infaz edilmesi öngörülmüştür.

Bakanlığımızca çıkarılan "Soruşturmaların yürütülmesi, soruşturma evrakının düzenlenmesinde ve tamamlanmasında dikkat edilecek hususlar" konulu (2) numaralı ve "Faili meçhul olay ve cinayetler" konulu (22) numaralı genelgelerinde de özetle; soruşturmaların zamanaşımına uğramadan sonuçlandırılması konusunda özel gayret sarfedilmesi, soruşturmaların tam ve etkin bir şekilde yapılarak zamanaşımı süresi sonuna kadar fail yada faillerin bulunmasına yönelik çalışmaların titizlikle yapılması, soruşturmaların kısa sürede sonuçlandırılmalarını engelleyici tutum ve davranışta bulunanlarla, soruşturmaların zamanaşımına uğramasına sebebiyet verenler hakkında kanun hükümleri dairesinde gerekli yasal işlemin zaman geçirmeksizin ve ivedilikle yapılması vurgulanmıştır.

Öte yandan;

Anayasanın 98. maddesinin ikinci fıkrasında, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetim yollarından biri olan "soru"nun, Bakanlar Kurulu adına, sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere Başbakan veya bakanlardan bilgi istemekten ibaret olduğu;

7/2016

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

.../.../2007

aynı maddenin son fıkrasında da soru ile ilgili önergelerin verilme şekli, içeriği ve kapsamı ile cevaplandırılma, görüşme ve araştırma yöntemlerinin Meclis İçtüzüğü ile düzenleneceğinin öngörüldüğü;

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün;

"Soru" kenar başlıklı 96. maddesinde "soru"nun kısa, gerekçesiz ve kişisel görüş ileri sürülmeksizin; kişilik ve özel yaşama ilişkin konuları içermeyen bir önerge ile Hükümet adına sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere, Başbakan veya bir bakandan açık ve belli konular hakkında "bilgi istemek"ten ibaret olduğunun belirtildiği;

"Sorulamayacak konular" kenar başlıklı 97. maddesinde de; başka bir kaynaktan kolayca öğrenilmesi mümkün olan konular ile tek amacı istişare sağlanmaktan ibaret konuların ve konusu evvelce Başkanlığa verilmiş gensoru önergesiyle aynı olan soruların sorulamayacağının hükme bağlandığı;

Malûmlarıdır.

Anayasanın ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün yukarıda belirtilen hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, kişisel görüş ileri sürülmek suretiyle düşünce öğrenmeyi amaçlayan, bilgi istemeye yönelik olmadığı anlaşılan diğer soruların cevaplandırılması yasal olarak mümkün görülememiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Fahri KASIRGA
Bakan